

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

De vacatione beneficij per obitum. punct. 1

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

sed ob negligentiam immediatam suscipiendi ordines debes beneficio priuari: & ita facta congregatio respondit, vt testatur Garcia supra, Salzedo dicto c. 53. n. 1.

12 Petes, quos hæc pœna dicitur cap. licet canon. afficiat: Respondendo afficere omnes illos, qui Ecclesiæ parochiali in titulum, vel commendam, seu vicariam præficiuntur. Quapropter si in vicarium perpetuum alicuius parochialis Ecclesiæ designatus, teneris intra annum ad sacerdotium promoveri: quia in te translata est tota Ecclesiæ cura: colligitur ex clement. 1. de officio vicarij: & notauit Azor. 2. p. lib. 6. cap. 8. quæst. 5. Extenditur hæc doctrina ad Priores Ecclesiarum conuentualium, in quibus si Prior designatus, obligatus es intra annum sacerdotium suscipere: alioquin vacat prioratus: nec iterum illa vice potest tibi conferri, constat ex clement. ne in agro. §. ceterum. de statu Monach. Quod si prioratus regularis, non conuentualis fuerit, & tibi in 20. anno constituto conferatur, vt conferri potest infra 25. ætatis tuæ annum, ad sacerdotium debes promoveri, alioquin vacat, vt supra: sic habetur in supra. clement. & tradit Glossa ibi: & notauit Azor. 2. p. in iust. moral. l. 6. cap. 8. q. 6. Dicit penam dicitur cap. licet canon. afficere Ecclesiæ parochialis præfectos, vt hæc ratione excluderet Decanum, Præpositum, Archidiaconum, aliisque dignitates, quibus animarum cura annexa est, à priuatione beneficiorum ipso iure, eo quod intra annum non promoueantur. Et idem est de iis, qui Ecclesiis collegiatis præficiuntur. Quia licet curam animarum exercent, non tamen Ecclesiam parochialem dicuntur habere: cap. siatum, de electione, in 6. eo quod cura non vni tantum, sed pluribus collegialiter, vel diuifim commissa sit, quod alienum est à qualitate requisita pro Ecclesia parochiali, ex pluribus relictis à Gonzalez gloss. 6. à num. 42. & text. in dicto c. licet canon. solum loquitur de obtinentibus parochialem, sub qua Ecclesia collegiata, decanatura, præpositura, aliisque similia beneficia non comprehenduntur, sic aliis relictis, Azor. 2. p. lib. 6. c. 8. quæst. 3. Gonzalez gloss. 6. à num. 34. & seqq. Debet autem Ecclesia parochialis actu curata esse, & non sufficit habitu, vt hanc obligationem suscipiendi sacerdotium inducat, Azor supra, quæst. 9. August. Barbosa allegat. 53. num. 68.

13 Assumptus vero ad dignitatem, canonicatum, præbendam, seu quodlibet aliud beneficium, cui aliquis ordo sit annexus, teneris intra annum à die pacificæ possessionis, seu à die, quo per ipsum stat, quominus cum obtineat ordinem suscipere requiritur. Alioquin post monitionem factam priuari potest. Si vero hæc beneficia in Ecclesiis cathedralibus, vel collegiatis secularibus, vel regularibus existant, illa obtinentes vocem habere non possunt in capitulo, etiam si ab aliis liberè concedatur, nisi saltem in subdiaconatus ordine fuerint constituti. Et si infra annum non susceperint ordinem beneficij requisitum, ex tunc donec ad eum promoti fuerint, nullo modo vocem in capitulo habeant, & pars dimidia distributionum, que dantur iis, qui certis horis intereant, subtrahatur: habeatur expressè in clem. vt ij. de atate. & qual. & in Trident. sess. 22. capit. 4. de reformat. supradictam clement. renouante.

14 Ex quibus fit promotus ad Ecclesiæ cathedralis, vel collegiatae canonicatum, cuius sacerdotalis ordo, v. g. annexus est, si subdiaconatus ordine insignitus non sit, vocem habere non potest in capitulo à die promotionis, & anno transacta, si per ipsum fuerit, quominus ordinem sacerdotij susciperet, priuatum eadem voce existere, & insuper dimidia parte distributionum sic relato Moneta de distribut. quæst. 2. p. quæst. 10. num. 9. docet August. Barbosa 1. p. de potest. episc. tit. 1. cap. 3. num. 22. præter: supponit Garcia 3. p. de benef. cap. 4. num. 23. imo censet si canonicatum, & dignitatem habeas, & ratione vtriusque vox tibi in capitulo competat, promotusque sis ad ordinem canonici annexum, non tamen ad ordinem annexum dignitati, vtraque voce priuatum existere. Quia illud vniuersale negatiuum, nullo modo vocem in capitulo habeant, eandem, excludit omnem vocem, tametsi non excludat distributiones competentes ob canonicatum. Sed non probat. Quia est rigorosa explicatio, neque satis fundata. Nam illud vniuersale negatiuum debet referri ad vocem competentem præbendæ, cuius ordinem annexum culpabiliter non suscipis, non ad vocem competentem præbendæ, cuius obligationi satisficis. Alias etiam priuari deberes voce competente ob canonicatum, si ordinem competentem dignitati, quæ nullam in capitulo habet vocem, non susciperes, quia concilium nullam in hac parte fecit distinctionem, quod Garc. non admittit.

15 Sub nomine distributionum quæ veniant intelligenda constat ex dictis trad. 7. disp. 3. punct. 5. in fine. Solum de vocis priuatione est aliqualis dubitatio, an de actiua, an de vtraque simul intelligatur? Lessius lib. 2. cap. 34. dub. 29. num. 105. censet vtramque vocem esse comprehendendam; ac proinde neque eligere, neque eligi posse non promotum. Moueri potuit: quia vbi ius non distinguit, neque nos distinguere debemus. Contrarium credo probabilius, solum de priuatione vocis actiue fuisse ius locutum. Quia pœna extendenda non sunt, & vox actiua est, quæ proprie, & absolute vox dicitur, non passiuæ. Ergo pro sola vocis actiue priuatione intelligenda est priuatio

vocis absolute sumptæ. Quia verba absolute prolata stant pro famuliori significato. Sic Garcia 3. part. de benef. cap. 4. numer. 15.

16 Sed inquires, an in Ecclesiis, vbi proceditur cum adiunctis, iuxta Trident. sess. 25. cap. 6. de reformat. possit Episcopus absque adiunctis procedere ad priuationem contra canonicos non suscipientes ordinem requisitum? Affirmat Garcia 3. p. c. 4. num. 21. quamuis num. 23. contrarium videatur sentire. Et mouetur: quia hæc causa non videtur criminaliter procedere, sed ciuilitè, iuxta textum in cap. per tuas. de Simon. circa finem: ibi, sales (scilicet testes aliis minus idoneos) contra eadem ratioliter duximus admittendum non secundum rigorem iuris, sed secundum temperantiam equitatis, cum ageretur non criminaliter, vt deponeretur ab ordine, sed ciuilitè, vt ab administratione amoueretur. Ergo priuatio administrationis, & à fortiori vocis actiue causa ciuilis est, non criminalis.

Ceterum omnino tenendum est non posse Episcopum absque adiunctis in hac causa procedere. Negari namque non potest esse causam criminalem, esto ciuilitè intentetur. Est enim inquisitio, & inuestigatio delicti commissi in ordinibus non suscipiendis, & ob huiusmodi delictum pœna priuationis vocis actiue, & dimidiæ partis distributionum imponitur: nequit ergo hæc causa sine adiunctis tractari: & ita à sacra congregatione decisum est, & renouatum, quod aliis in contrarium, dispositar, vt ipsemet Garcia supra n. 23. testatur.

DISPUTATIO VI.

De beneficiorum vacatione, amissione, diuisione, extinctioe, erectione, & illorum vnione.

BENEFICIUM vacare dicitur, cum domino caret: sed quia caret domino potest aliquando de iure, & de facto: aliquando de solo iure, & non de facto, aliquando de facto, & non de iure: idem beneficium aliquando vacat de iure, & de facto, aliquando de solo iure, & non de facto, aliquando de facto, & non de iure. Si enim iure possideas beneficium, & mortuus illud deponas, nec fit alteri collatum, vacabit beneficium de iure, & de facto. Si non iure possideas, sed de facto, quia illo priuatus es, beneficium de iure vacabit, cap. licet Episcopus. 2. de præbend. in 6. At si tibi legitime possides, subtrahatur iniuste beneficium, vacabit beneficium de facto, sed non de iure, c. accepta, c. olim, de restitut. spoliar. Rursus supradicti modi vacationis contingere possunt multipliciter, nempe per mortem beneficiati, per beneficij resignationem, per mutationem, alterius affectuonem, &c. Vide Rebuff. in practi. tit. requisita ad collationem bonam, à n. 49. & in concordat. tit. regia ad prælaturas nominatio, §. monasterijs, verbo vacantijs, & in repetit. cap. nulla, 2. de concess. præbendæ. 6. præmissio. Staphil. de literis gratia, tit. de varijs modis vacationis, per totum. Azor. 2. p. l. 7. c. 16. q. 1. & 2. Amillio beneficij proprie est, quando illo per delictum priuatis. Extinctio quando alteri vnitur, & quasi prædium illius fit, vel supprimitur. Erectio, quando de nouo erigitur. De omnibus ergo sigillatim agendum est, & primo de vacatione.

PUNCTVM I.

De vacatione beneficij per obitum.

- 1 Per obitum vacat beneficium.
- 2 Excipiuntur tres casus.

Prima, & præcipua beneficij vacatio est morte beneficiati, c. susceptum, de rescriptis, in 6. Et ibi glossa, & doctores. Mors enim omnia iura soluit. Ausert de nuptijs, §. deinceps, collat. 4. Quod adeo verum est, vt etiam si miraculose beneficiatus resurgeret, nullum ius ad beneficium recuperandum haberet. Gonzalez 1. p. ad reg. 8. Cancellar. à n. 3. Aug. Barbosa 3. p. de potestate episcop. allegat. 57. n. 199.

2 Tres casus supradicti doctores excipiunt, in quibus beneficium per obitum beneficiati non vacat. Primus est, quando beneficium esset suppressum ab habente potestatem, vel esset alteri beneficiatus: sed hoc quid mirum, cum tunc non sit beneficium, sed suppressio extinguitur, & per vnionem fiat quasi prædium illius, cui vnio facta est: Gonzalez gloss. allegata, num. 7. Barbosa num. 199. Garcia 11. p. de benef. cap. 2. n. 2. Secundus est, quando beneficium est de mensa prælati, seu capituli, ob mortem ei inferuentis non vacat. Quia inferuit non proprio, sed alieno nomine scilicet nomine prælati, vel capituli, cui est beneficium vnium: sic Gonzalez. Barbosa, & Garcia supra. Qualiter autem his vicarijs designandus sit, disp. 1. p. 2.

pun. de vicariis perpetuis, & temporalibus diximus. Tertius est si beneficium sit situm in Ecclesia non numerata. Nam tunc morte beneficiarii non permanet beneficium, sed spirat, & cessat, vt expressè habetur in c. dilecto. 25. vers. preterea. de prebendis; & late docet Gonzalez. gloss. 9. §. 3. à n. 9. Vbi concludit neque hæc beneficia reseruari possit, neque resignari, neque ad superiorem ob negligentiam in providendo deuolui. Quia non vacant, sed cum electo nascuntur, & cum defuncto pereunt, consentiunt Garc. n. 17. Barbosa supra.

P V N T V M II.

De vacatione beneficij per renunciationem.

Vacare beneficium per renunciationem compertum est apud omnes doctores ex toto rite de renunciat. in decretalibus sexto, & in eodem. quia renunciatio beneficio ceditur. Sed qualiter hæc contingat examinare pergitur,

§. I.

Quæ sit renunciatio, quotuplex, & quæ causæ ad eius valorem requirantur,

- 1 Statuitur definitio renunciationis,
- 2 Quotuplex est renunciatio, seu resignatio tacita, & expressa.
- 3 Expressa alia simplex, alia sub conditione.
- 4 Plures sunt causæ honestas resignationem.
- 5 Expenditur constitutio r. v. in hac parte.
- 6 Expendantur causæ ibi appositæ.
- 7 Ex supradictis causis potest ordinarij resignationes admittere, duplici tamen conditione.
- 8 In resignatione ex causâ permutationis non est necessarium seruare supradictas causas, & conditiones.

Renunciatio est cessio, seu depositio beneficij proprii: sic Rebuff. in praxi benef. 3. p. tit. de resignat. Azor. 2. p. instit. moral. lib. 7. cap. 19. quest. 1. Dixi esse cessationem, seu depositio-nem: quia renunciatio cedit & deponis ius, quod in beneficium habes, ita vt liberè alteri conferri possit; quæ de causâ tuam debet esse beneficium; nam alienum deponere non potes.

Duplex est resignatio, alia tacita, alia expressa. Tacita est, quæ ex iuris dispositione inducitur ob actum contrarium receptioni, vt si matrimonium contrahas, religionem proficaris, militiam nomen dederis: cum enim his actibus ipso iure vacatio beneficij annexa sit, absque vlla alia declaratione eos præstans censetur beneficium dimittere. De resignatione per matrimonium, & ingressum religionis infra erit sermo. De resignatione per militiam secularum, nihil aliud dicendum occurrat, nisi quod illa assumpta beneficio ipso iure vacent, tanquam assumpto statu incompatibilis. Gloffa in cap. vlt. de Clericis non residens, verbo reddiderit. Flamin. de resign. l. 1. q. 1. n. 21. Gonzalez. gloss. 15. n. 54. Julius Clarus pract. §. sine. q. 7. 3. m. 6. Barbosa allegat. 57. n. 216. & alij.

Expressa verò resignatio est, si verbis expressis beneficium deponas; sic Rebuff. supra tit. de resignat. Flamin. Paris. lib. 1. de resignat. quest. 1. Azor. quest. 2. Lessius lib. 2. capit. 34. dub. 35. n. 189.

Ritus hæc expressa resignatio duplex est. Simplex, seu pura, & conditionalis; sic relati doctores. Simplex, seu pura resignatio est si nulla adiecta conditione beneficium deponas. Conditionalis contra si aliqua adiecta conditione beneficium dimittis. Hæc autem eaditio multiplex esse potest. Primò si ea conditione resignes, vt beneficium Titio conferatur. Ec hæc vocatur simplex resignatio in fauorem. Secundò si resignes eadem conditione, vt regredi ad beneficium possis. Tertio si ea conditione dimittis, vt tibi fructus ex toto, vel ex parte reddantur, vel aliqua pensio ex beneficio soluatur. Quarto si resignes beneficium ea conditione, vt alter aliud simile, vel dissimile beneficium in tui fauorem resignet, quæ resignatio vocatur permutatio; quia tuum beneficium cum alterius beneficium permutas, & alter similiter tecum, continetque duplicem resignationem conditionalem.

Causæ autem requiritæ ad honestandam resignationem plures sunt vt tradunt Ioano Andreas Abbas & alij in cap. nisi cum pridem de renunciat. per textum. ibi, nempe conscientia etiminis ob quod beneficio venires ptiandus, debilitas corporis, seu impotentia, scientiæ defectus, plebis malitia, grauis aliorum offensio, capitales inimicitia, æris intemperies, censura aliqua, vel irregularitas, à qua liberari commode non potes. Quia aliquo horum impedimentorum ligatus, munera beneficij præstare rite non vales. Successu tamen temporis aliæ causæ minoris momenti renunciationem honestant; ex eo namque quod beneficio multo tempore inseruietis, admittitur à Pontifice resignatio. Item si in fauorem alicuius resignes: solus enim fauor alteri factus præstat sufficientem honestatis cau-

sem, si habiles aliunde, vnde viuere possis. Azor. 2. p. instit. moral. l. 7. c. 19. q. 3.

Verum Pius V. in sua constitutione §. 8. quæ incipit Quanta ecclesie Dei, edita Kalend. April. 1. 68. quam referet Quarana in sum. Bullar. verbo beneficiorum resignationes. Vgolin. de test. episc. cap. 50. §. 18. num. 3. Flamin. de resignat. lib. 5. quest. 6. num. 2. varias causas apponit, ex quibus, & non aliis possunt episcopi, alique facultatem habentes recipere, & admittere resignationes; nempe illum dumtaxat, qui aut senio coactus, aut valetudinarij, aut corpore impediti, vel vicarij, aut criminati obnoxij, censurisque ecclesiasticis irretiti, aut nequiores, aut non debent Ecclesie, vel beneficio inferuire, seu qui vnum, aliud, vel plura beneficia obtinuerit, vel quos ad aliud conuenerit promoueri. Religionem quoque ingressuri, vel matrimonium contracturi, si (tatum postea in re ipsa exequantur. Denique cum quis ex aliis causis acciderit, qui constitutione faciens recordationis Innocentij Papæ tertij de dimittendis cathedralibus Ecclesiis edita continentur. Qui etiam ob capitales inimicitias nequeunt, vel non audent in loco beneficij residere secuti, sed neque horum vllus sacro ordini mancipatus nisi religionem ingressurus valeat vltimo modo beneficium, vel officium ecclesiasticum resignare, nisi aliunde ei sit, quo in vita possit commode sustentari.

Prima igitur causa, ex qua ordinarij simplicem resignationem admittere possunt, est, cum beneficiarius est senio coactus, quæ causa etiam iure communi stabilita erat in cap. nisi cum pridem de renunciat. Qui autem senio coactus dicatur iudicis arbitrio remittitur, spectata personarum qualitate, & earum complexione, vt bene probat Menoch. de arbitrar. casu 56. præcipue num. 3. Flamin. de resignat. lib. 5. quest. 6. numero 11. August. Barbosa 3. part. de potest. episc. alleg. 69. num. 31. Azor. 2. p. instit. moral. l. 7. cap. 17. quest. 5. & alij. Secunda causa est, cum beneficiarius incommoda vale tudine vitetur, quæ similiter iudicis arbitrio relinquitur; vt tradit Azor supra. Menoch. casu 60. à n. 3. Barbosa numero 34. Tertia est si beneficiarius corpore ita impeditus taliter, vt commode præstare non possit id ad quod ratione beneficij tenetur, veluti si lepra, paralysij, morbo gallico, comitiali, aliisque contagioso, seu periculoso laborat. Flamin. de resignat. lib. 5. quest. 6. num. 31. Azor dicta q. 5. Barbosa alleg. 69. num. 35. Quarta est, si beneficiarius corpore vitatus sit v. g. si sit cæcus, claudus, mutus, surdus, aut alio quouis corporis membro abscisso, contracto, vel deformato, quod ostendit suscipiendos impedire. Flamin. d. quest. 6. num. 33. Azor. dicta quest. Barbosa num. 36. Quinta est, si criminati sit obnoxiosus, id quod possit beneficio priuari, nempe vitio simonia, homicidij, adulterij, sodomitæ, concubinitus, perijurij, blasphemæ. Azor. ibi Flamin. à num. 51. Barbosa num. 37. Sexta est, si sit censuris ecclesiasticis irretitus, quarum absolutionem obtinere facile non possit. Azor. supra. Flamin. num. 23. Barbosa num. 39. Septima, si nequit, aut non debet beneficio inferuire. Prius partis exempla sunt, si sit banicitus, relegatus, dæmoniacus, mutus, illiteratus, an alia quouis irregularitate indilpenabili affectus. Secundæ partis exempla sunt, si turpiter, & scandalose viuat. Azor. supra. Flamin. dicta quest. 6. num. 31. Barbosa num. 40. Octauo, si resignans aliud beneficium, vel plura obtineat ad sui congruam sustentationem sufficientia: quia quilibet beneficiarius vno tantum beneficio contentus esse debet. Azor. supra. Barbosa num. 41. Flamin. num. 108. Nono, si beneficiarius ad aliud beneficium ad sui sustentationem sufficiens promouatur, maxime si sit beneficium incompatible: quia tunc quæsi ex necessitate resignationem præstat. Flamin. l. 3. quest. 6. num. 157. Barbosa num. 42. Azor. 2. quest. 5. Decima, si religionem ingressus est, aut matrimonium contracturus, dummodo tamen re ipsa exequatur. Flamin. n. 163. Barbosa num. 43. Azor. supra. Est tamen differentia maxime notanda in resignatione facta ad ingredientibus religionem, vel matrimonium contrauentibus quod beneficium resignatum ob ingressum religionis, non potest prouideri, quouque professio lequatur, at resignatum ob matrimonium contrahendum, illo contracto statim beneficium prouideri poterit. Flamin. & Barbosa supra. Adde ex plurimum sententia ingressum religionis non sumi ibi pro habitu susceptione, sed pro possessione. Quapropter ab huiusmodi causis non potest resignare beneficium, nisi qui iam est in protecta ad professionem, & quasi mortaliter inuitabilem. Garc. 1. part. de benefic. c. 9. num. 15. Vnde cum, si ob capitales inimicitias nequit, aut non audet beneficiarius in loco beneficij residere. Azor. dicta quest. 5. Flamin. num. 169. Barbosa num. 44. Tandem si adest aliqua causa ex relatis ab Innocent. III. in cap. nisi cum pridem, sufficienter resignationem honestabit. Azor. supra.

Ex his igitur causis licet ordinarij resignationes simplicem, seu puras admittere, duabus tamen conditionibus seruatis. Prima, vt beneficiarius si sacris ordinibus initiatus sit, habeat aliam res, vnde commode viuere possit. Secunda, ne beneficium resignatum conferatur ordinarij, aut resignantis consanguineis, affinis, vel familiaribus etiam per circuitum, quia tacite presumetur resignatio non simplex, sed conditionalis, seu facta in fauorem. Sic Pius V. in supradicta sua constit. Adhuc ita